

RIKTLINJE

RUTIN

Dokumentnamn: Hot och våld i nära relation				
Framtagen av: Maria Skoglösa	Gäller from: 2013-08-26	Gemensam med Regionen: ☐ Ja ☒ Nej	Gäller egen regi: ☒ Ja ☐ Nej	Process hänvisning:
Godkänd av: Marinette Urell Ana-Maria Chrysoulakis Anna-Karin Kristiansson	Gäller tom: Tillsvidare		Gäller privat regi: ☒ Ja ☐ Nej	
Uppdaterad av: Pia Kjellberg Åsa Möller	Uppdateringsdatum: 2021-11-08		Gäller intraprenad: ☒ Ja ☐ Nej	

Revisionshistorik

Vad har uppdaterats och reviderats i den nya versionen av rutin/riktlinje? Beskriv kortfattat vilken del av dokumentet som ändrats.

Datum för revidering och uppdatering	Beskrivning
2021-09-21	Förtydligande kring när avvikelserapport och Lex Sarah rapport ska upprättas i de sista två punkterna under "Du som ser våld i nära relation"
211108	Med anledning av nytt verksamhetssystem

Tillvägagångssätt

Det är viktigt att komma ihåg att det är vanligt att den som är utsatt sällan vill söka hjälp på grund av beroendeställning i förhållande till förövaren.

Våld i nära relationer skiljer sig mot annan våldsbrottslighet då brottet ofta begås i hemmet av en person som den utsatta har eller har haft en nära relation till. Våldet upprepas vanligen och tenderar att öka inom relationen.

En förutsättning för att synliggöra våldet, är att våga se. Det betyder att våga inse att problemet finns. För att verksamheten ska kunna identifiera våld i nära relationer är det viktigt att personalen även vågar fråga om detta.

Genom att frågor ställs om eventuellt våld ges berörda en möjlighet att berätta om en utsatthet som annars riskerar att förbli okänd. Även om det känns svårt och påträngande att ställa frågan så är det bevis för att du bryr dig.

Ställ frågan när ni är i avskildhet. Var tydlig med att du ser vad som händer, att det är fel och att du finns där. Ibland kan det vara lämpligt att börja med mer allmänna frågor innan man ställer mer direkta frågor om våld. Bemötande, lyhördhet och inlevelseförmåga är viktiga inslag. En förutsättning är att man kan skapa en känsla av förtroende i samtalet.

Ett hinder för dem som är utsatta för hot och våld är okunnighet om vart de kan vända sig för att få hjälp. Det är därför viktigt att personal känner till vart de utsatta kan vända sig för att få kvalificerad hjälp. (se bifogad tabell)

Du som ser våld i nära relation:

- Våga fråga
- Lyssna
- Ifrågasätt inte personen som berättar
- Informera om var det finns råd och stöd att få. (se bifogad tabell)
- Försök ställa öppna frågor som tex:
 - Hur skulle ...?
 - Vad har ...?
 - Vilka tankar...?
 - Hur gick det till?

Detta är exempel på direkta frågor:

- Har någon slagit, sparkat, skrämt eller gjort dig illa?
- Har det hänt att du har känt dig rädd för någon i din närhet?
- Känner du dig trygg där du bor nu?
- Känner du dig säker med din partner?
- Jag ser att du har ett blåmärke på armen, hur fick du det?
- eller öppna samtalet med en inbjudan tex:
 - Berätta...
 - Beskriv...
- Informera enhetschef
- Dokumentera i social dokumentation i verksamhetssystemet och delge även dokumentationen till sjuksköterska via mail.
- Vid hot och våld i nära relation skall en avvikelse skrivas om händelsen utförts av anställda, uppdragstagare, praktikanter.
- Det är inte en avvikelse eller en lex Sarah när det är våld i nära relation där personal i vår verksamhet inte är inblandade utan enbart har gjort observationer om våldet

Bakgrund

Definitioner våld i nära relation:

Den definition av våld mot äldre som fått störst genomslag är den så kallade Toronto-deklarationen som 2002 antogs av både Världshälsoorganisationen och International Network on Prevention of Elder Abuse (INPEA).

"Våld mot äldre är en enstaka eller upprepad handling, eller frånvaro av önskad/lämplig handling som utförs inom ett förhållande där det finns förväntan på förtroende och som förorsakar skada eller smärta hos en äldre person." Denna handling kan vara fysisk, psykologisk/känslomässig, finansiell eller helt enkelt återspegla avsiktlig eller oavsiktlig försummelse."

Begreppet våld i nära relationer inkluderar olika typer av våld som kan förekomma mellan närstående. Begreppet närstående innebär att det finns en nära och förtroendefull relation

mellan personerna. Den vanligaste förövaren är make/maka, sambo, särbo, barn, medboende på äldreboendet, gäster på dagverksamhet eller personal.

Våld är varje handling som skrämmar, smärtar eller kränker en person. En handling som får denna person att göra sådant han/hon inte vill eller att avstå från att göra något han/hon vill.

Våld i nära relation omfattar alla former av:

- Fysiskt våld (exempelvis knuffar och slag).
- Psykiskt (exempelvis verbala kränkningar).
- Sexuellt (exempelvis trakasserier och oönskade samlag).
- Materiellt våld (exempelvis slår sönder eller förstör inredning, kläder, brev, fotografier)
- Ekonomiskt våld (exempelvis tvingar eller lurar att skriva på papper, Skuldsätter sig i den utsattas namn.)
- Försummelse (exempelvis ger inte medicin, mat, hjälper inte till toaletten etc. vid funktionsnedsättning, sjukdom.)

Tecken på fysiskt och/eller psykiskt våld kan vara tydliga som:

- Sår
- Blåmärken
- Frakturer
- Brännskador

Eller mer diffusa som:

- Sömnstörningar
- Psykosomatiska problem
- Depression eller ångest
- Omsorgsbrister

Råd och stöd vid våld i nära relationer:

Viktiga telefonnummer		
Kontakt	Kommentar	Telefon
Polisen	Akut	112
Polisen	Norra Källegatan 3	114 14
Länssjukhuset	Akutmottagningen	13 10 00
Viktiga telefonnummer		
Socialförvaltningen Våld i nära relation	Kriscentrum	13 70 00

Anhörigombud Hemvårdsförvaltningen	Ger anhöriga stöd och hjälp.	13 70 00
Demensteam Hemvårdsförvaltningen	Råd och stöd vid minnessvikt eller demenssymtom	13 70 00
Socialförvaltningen	Familjerådgivningen	18 27 20
Socialförvaltningen	Mottagningsenheten	13 78 88
Brottsofferjouren	Någon att tala med	12 48 24
Socialförvaltningen - socialjouren	Kvällar, nätter och helger	112
Kvinnofridslinjen		020-50 50 50
Kvinnojouren Viktoria		12 88 88

Ansvar/Omfattning

All personal ansvarar för att uppmärksamma våld i nära relation.

Referensdokument

2 kap. 2 § SoL fastställer kommunens yttersta ansvar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

3 kap. 3 § SoL fastställer att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet, att uppgifter skall utföras av personal med lämplig utbildning och erfarenhet och att kvaliteten skall utvecklas och säkras.

5 kap 11 § SoL Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Våld – En handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld 2011-6-9, utgiven av Socialstyrelsen.

Riktlinje för skyddade personuppgifter - Ledningssystem för kvalitet, process Styrning och ledning